

Sesiunea de comunicări

“Noi ce știm despre comunism”

Ediția I, nov 2007

“A vorbi despre însemnătatea unui eveniment implică în primul rând trăirea lui. Aceasta în măsura în care păstrezi amintiri despre el. Impresii. Sentimente. Emoții. Gânduri.

Generației noastre îi este dificil să vorbească despre acea dimensiune istorică numită Comunism.

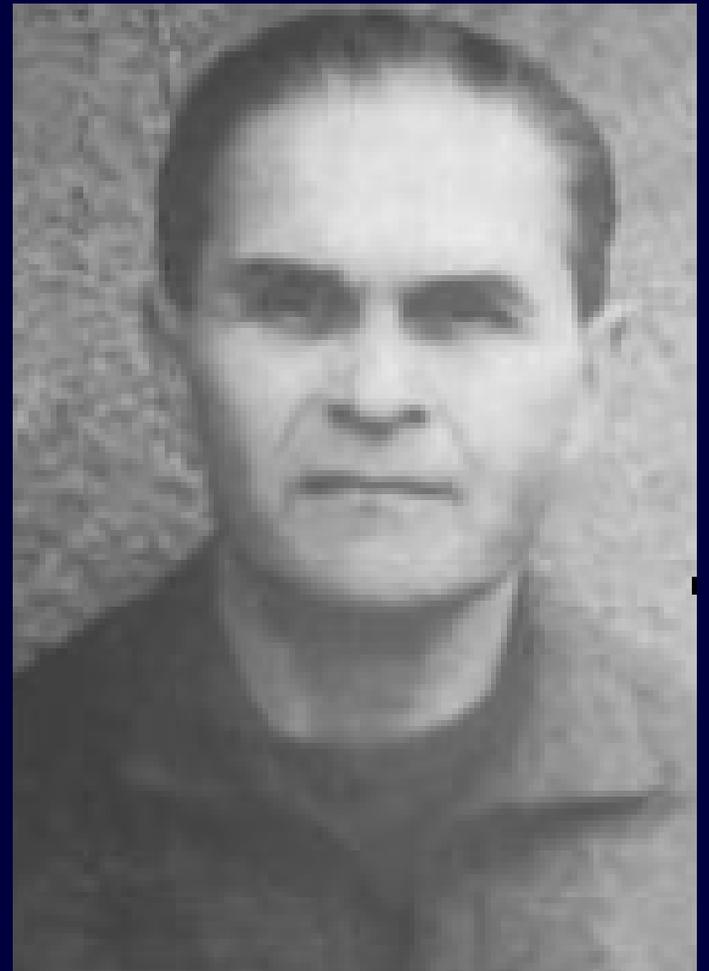
Desigur, nu este imposibil, în condițiile în care societatea ne-a furnizat unele elemente cheie în identificarea mentalităților comuniste. Sunt lucruri care astăzi ne surprind: lipsa libertății de exprimare, limitarea emisiei T.V., varietatea redusă de alimente și haine, cozile interminabile, numeroasele manifestări de masă dedicate “preaiubitului” conducător, acea tendință de uniformizare...Cam acestea sunt cunoștințele minime pe care le posedăm noi, tinerii. Aproape nimic despre deținuții politici, nimic despre disidenți, foarte puțin despre Securitate...Nu am experimentat direct acest fenomen. Suntem prima generație născută în democrație. Primii români care pot spune direct lucrurilor pe nume. Fără nici o prejudecată comunistă. Spusele noastre vor fi o interesantă sinteză a unei alte Români, cea postdecembristă. Putem să descoperim ceea ce părinții noștri nu au reușit încă. Putem profita de dreptul la replică pentru a îndrepta greșelile făcute inconștient în toți acești ani de tranziție.

Pentru că o dată și o dată tot trebuie să renunțăm să trăim în trecut pentru a ne concentra atenția asupra realităților semnalate de generația prezentului.”

Elevii organizatori

**DRUMUL
MARTIRAJULUI**

**CORNELIU
COPOSU**

“Nu a fost nici șef de stat, nici ministru și nici general de armată. Nici măcar ambasador. Dar nu a avut nevoie de toate acestea pentru a-și face un nume recunoscut și respectat peste tot. A spus “nu” și a refuzat stalinismul în forma lui cea mai cumplită. Acest refuz l-a costat scump, pentru că și-a lăsat în detenție cei mai frumoși ani ai vieții. Dar a câștigat în schimb ceea ce numai anumite suflete pot aprecia: respectul total față de sine și faptul de a fi împăcat cu propria conștiință.

Conduita lui Corneliu Coposu poate reprezenta, pentru cei care n-au avut ocazia să se poarte la aceeași înălțime, un reproș viu. Datorită lui Corneliu Coposu, România de azi e o Românie liberă.”

“**Patriotismul** este o dragoste discretă pentru țară, o disponibilitate de a-ți da oricând viața pentru ea și de a nu mărturisi acest sentiment. Găsesc că afișarea patriotismului este indecentă. Un om care simte dragostea pentru țară, un om care este decis ca în interesul țării să-și sacrifice propria existență nu are să se bată pe piept cu sentimentul acesta.”

Fragment “**C. Coposu în dialog cu C. Coposu**”

“Atunci când **justiția** nu reușește să fie o formă de **memorie**, memoria poate să fie o formă de justiție”.

Ana Blandiana

RUGĂ

“Cerne, Doamne, liniștea uitării
Peste nesfârșita suferință,
Seamănă întinderi de credință
Și sporește roua îndurării,

Răsădește dragostea și crinul
În ogorul năpădit de ură,
Și așterne peste munți de zgură
Liniștea, iertarea și seninul.”

Versuri compuse în închisoare

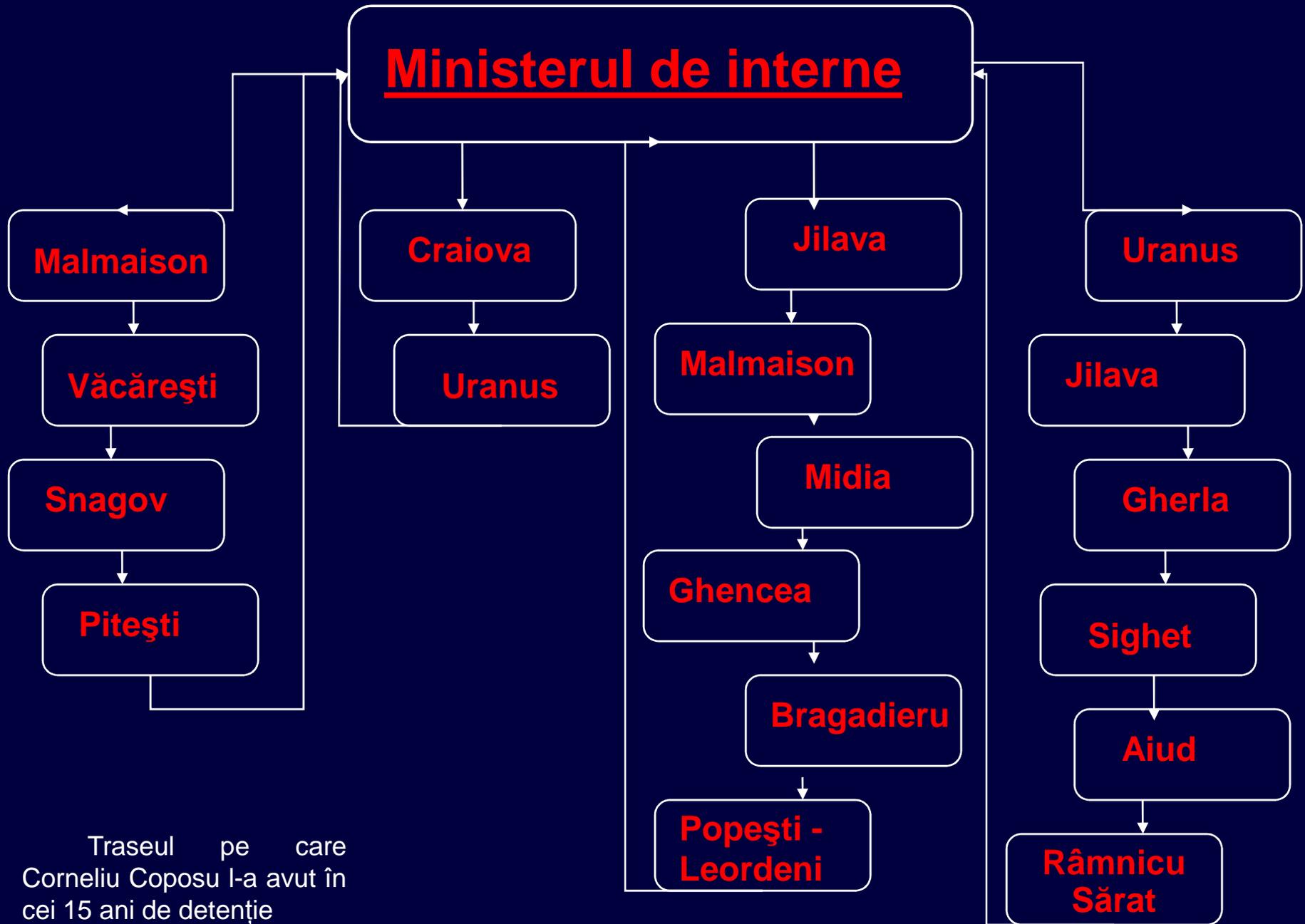
DETENTIA

ÎNCEPUTUL... SFÂRȘITULUI

14 iulie 1947. Corneliu Coposu este arestat pentru *fapte ce interesează Siguranța*. Din acest moment, va fi deținut vreme de 8 ani fără nici un proces, iar după proces încă 7 ani, deoarece România adoptase sistemul juridic sovietic, care permitea pedepse „administrative”, fără proces, de până la 60 de luni.

Dus în subsolul Ministerului de Interne, a fost introdus în „garsoniera” nr.12, în condiții care — față de ceea ce avea să urmeze — erau aproape **acceptabile**: pat de beton, două scaune de beton, duș și closet. Un perete era din sticlă dublat de sârmă ghimpată, iar pe cel opus era ușa dublă: una din fontă și cea exterioară din gratii.

Se utiliza **bătaia la tălpi, bătaia cu capul de zid, atârnarea cu capul în jos, electrocutarea** (inclusiv obligând anchetatul să stea dezbrăcat într-o celulă inundată și trimițând șocuri electrice prin apă), **bătaia cu cearceaful ud și cu săculețul de nisip, „manejul”** (dezbrăcat, deținutul era gonit în cerc, cu biciul).

Traseul pe care
Corneliu Coposu I-a avut în
cei 15 ani de detenție

„În fiecare **pușcărie** stăteam în funcție de intenția guvernului de a mă implica în diverse procese care se succedau într-un ritm alert. Ori de câte ori intra în cercetări și numele meu, eram din nou adus la **Ministerul de Interne** și anchetat. O foarte severă anchetă s-a făcut în legătură cu Pătrășcanu. Când s-a hotărât eliminarea și condamnarea lui la moarte, s-a organizat o înscenare verosimilă pentru care era nevoie de mărturii (...). După refuzul meu categoric de a mă preta la acest joc (...) am fost **chinuit în mod oribil**, cu tot felul de **mijloace torționare** (...). Printr-un singur sistem de torționare n-am, trecut, cel despre care am auzit de la ceilalți deținuți: **tentativă de electrocutare.**”

“Fiecare celulă are muzica ei, deschiderea și închiderea putea fi sesizată cu ascuțimea auzului, ca să știi ce celulă se deschide.”

Corneliu Coposu

La 15 august 1947 este eliberat un nou mandat de deținere, pentru încă 30 de zile, pentru uneltire întru distrugerea statului.

18 august 1947. Prima dare de seamă asupra anchetării lui Corneliu Coposu se întemeiază pe 17 declarații și 3 expuneri scrise. Din declarații a rezultat despre Corneliu Coposu că:

- n-a știut nimic de grupul de la Tămădău;
- în vara lui 1946, la Sinaia, Iuliu Maniu i-a dictat „instrucțiuni pentru străinătate”, cu două capitole: Probleme interne și Probleme externe (recuperarea Basarabiei, obținerea clauzei națiunii celei mai favorizate din partea SUA, retragerea trupelor sovietice din România).
- a depus în apartamentul colonelului Wilcox, de la Misiunea americană, care îi era vecin de imobil, o geantă cu acte ale PNT, pe care ulterior a recuperat-o și i-a înmănat-o lui Nicolae Penescu, secretarul general al partidului;

- știa că Iuliu Maniu l-a refuzat pe Dinu Brătianu, care propusese ca toată opoziția să ceară ajutor SUA, pe motiv că s-ar expune inutil unui probabil refuz.

12 septembrie 1947. Concluziile celui de-al doilea referat asupra anchetei, bazat pe 26 declarații, plus expuneri și memorii, sunt următoarele:

“Nu reies decât foarte puține și cu totul neînsemnate chestiuni în sarcina anchetatului. Reies neînsemnate acuzațiuni ce se pot aduce conducerii PNȚ cu privire la legăturile cu străinătatea (...) S-a ajuns la concluzia că anchetatul se menține într-o atitudine studiată, de negare a tuturor chestiunilor importante, pe care fără îndoială le cunoaște, în legătură cu activitatea subversivă a PNȚ. Propunem ca ancheta să continue cu noi metode și cu aplicarea unor **măsuri de înăsprire a regimului actual** la care este supus anchetatul.”

15 septembrie 1947. Arestarea este prelungită cu încă o lună pentru uneltire împotriva ordinii și siguranței naționale.

Octombrie /noiembrie 1947. La Malmaison, Corneliu Coposu, plasat în celula nr.3, află de la un gardian mai milos că **Iuliu Maniu** era alături, la nr.2. Într-o noapte, gardianul îi permite să meargă câteva minute la Maniu, care îi spune cu limbă de moarte două lucruri: să nu lase partidul să moară și să ducă el la bun sfârșit promisiunea pe care Maniu i-o făcuse lui Nicolae Titulescu, aceea ca — după moartea acestuia — osemintele să-i fie aduse în țară, la Brașov.

11 septembrie 1948. Corneliu Coposu este transferat la Penitenciarul Craiova, ca reținut politic la **SECRET**. Aici îi este zidită ușa de la celulă vreme de **8 luni**, ca urmare a interpretării greșite a ordinului de izolare totală!!!

14 noiembrie 1950. Se emite transferul lui Corneliu Coposu la „Unitatea de Muncă nr.1 Cap Midia”, în Detașamentul nr.14, cu o pedeapsă administrativă de 2 ani.

La 8 decembrie sosește în colonia de muncă. Sunt repartizați în 16 barăci, în interiorul unui țarc de sârmă ghimpată, fără drept de a primi pachete cu alimente, bani sau vizite la vorbitor.

9 decembrie. Corneliu Coposu va lucra la același vagonet cu Șerban Ghica, îndeplinindu-și norma lui și ajutându-și și prietenul. La punctul de lucru sunt transportați în vagoane de marfă, după care sapă și încarcă pământul timp de zece ore pe zi, cu o pauză de masă de jumătate de oră — într-un frig de până la -25°C, cu mâinile goale. Povestește mai târziu:

*“Munca era foarte grea fiindcă norma reprezenta o cantitate dublă față de normele oficiale ale Ministerului de Construcții(...). Deținuții înnebuniți de foame recurgeau la cele mai năstrușnice metode de supraalimentare, și anume: mâncau iarbă, câini, pisici vâdate de pe cuprinsul canalului sau din comuna învecinată, Năvodari. S-au mâncat și larve de cărăbuși și tot felul de plante și vietăți care erau considerate nutritive pentru salvarea vieții sau pentru prelungirea agoniei. La Capul Midia, cca, **70 de oameni au paralizat datorită supraefortului** pe care îl reclamau torționarii ce stăteau cu biciul la spatele nostru, obligându-ne să muncim cu mult peste puterile pe care le aveam. “*

Corneliu Coposu

Corneliu Coposu va fi pedepsit, sub diferite pretexte, la **carceră**. Deși aceasta era prevăzută pentru o singură persoană (aproximativ 60x80 cm), el este închis împreună cu Șerban Ghica, astfel încât n-aveau loc nici să se așeze. În carceră, mâncarea însemna **100 g pâine pe zi și apă**. Cea mai lungă pedeapsă, în aceste condiții a fost de **15 zile**.

Martie 1951. Prin inginerul Ionescu Călinești, prieten din tinerețe, Șerban Ghica, Radu Câmpeanu și Corneliu Coposu primesc bani și scrisori de acasă (sub diferite pretexte, ei erau calificați mereu drept „codași”, motiv de a nu primi cei 100 lei pe lună care, oficial, reprezentau 2% din valoarea muncii prestate). Prin intermediul altor deținuți reușesc să-și cumpere, de la punctul alimentar din colonie, câte un kilogram de marmeladă, zahăr și țigări.

8 iunie 1952. calificați drept „instigatori” (pentru că i-ar fi îndemnat pe ceilalți să nu-și îndeplinească normele), Corneliu Coposu. Șerban Ghica și alții sunt aduși în lagărul de triere din Ghencea, de unde – peste trei săptămâni – sunt trimiși la ferma Bragadiru, la cules de roșii.

10 iunie 1952. Este emis transferul la **Unitatea Militară nr.4 Ocnele Mari**, pentru izolare și regim celular, dar transferul se pare că nu a avut loc.

Februarie 1953. Se află în colonia de muncă **Popești Leordeni**.

1 martie 1953. Este transferat în penitenciarul **Rahova 3**, iar la **9 aprilie era în Penitenciarul Văcărești**.

21 decembrie 1954. Unul din primele interogatorii luate de locotenentul Gheorghe Blidaru, în cadrul anchetei care va duce — după 8 ani de detenție — la proces. Interogatoriile vor dura până la 9 ore și se vor succeda până la 4 pe zi. De remarcat că un interogatoriu de 5-6 ore se regăsește într-un text de 3-4 pagini.

24 decembrie 1954. Căpitanul Gheorghe Alexandru, procuror, emite mandatul de arestare prin care se cere să rețină și să conducă la Penitenciarul Jilava, pentru perioada 23 decembrie — 22 ianuarie 1955, pe **Corneliu Coposu**.

15 martie 1955. Referatul de încheiere a cercetărilor solicită trimiterea direct în judecată. Corneliu Coposu este acuzat de crimă împotriva păcii și activitate intensă împotriva clasei muncitoare, în principal pentru o serie de articole și alte materiale considerate antisovietice, anticomuniste și antidemocratice.

16 iulie 1955. Prin sentința Tribunalului Militar Teritorial București îl condamnă pe Corneliu Coposu la **15 ani detenție grea**, confiscarea totală a averii și 200 lei cheltuieli de judecată, pentru **crima de activitate intensă contra clasei muncitoare.**

Corneliu Coposu, fiind judecat după 8 ani de detenție, fără nici un temei legal – fie el și inventat – a apelat, fără succes, la toate formele posibile de atacare a sentinței.

20 octombrie 1956. Este transferat de la **Jilava la Gherla.**

7 august 1957. Este transferat la **Râmnicu Sărat**, unde va ajunge pe **10 august** după un scurt tranzit la Aiud. După opinia sa, Râmnicu Sărat a fost cea mai dură dintre închisori. Mâncarea nu depășea 5-600 calorii pe zi (supe de orez fiert, fără nici un adaos).

TRIBUNALUL MILITAR TERITORIAL

București

Dosar Nr. 1110 / 1955

SENTINȚA Nr. 876

Tribunalul Militar Teritorial, București

s-a pronunțat următoarea sentință:

Pentru motivele cuprinse în corpul sentinței și în unire cu concluziunile Procurorului Militar;

IN NUMELE POPORULUI
HOTĂRĂȘTE:

Cu unanimitate de voturi declară culpabil pe COPOBU CORNEL

din București - Șos. Jilau Nr. 72 pentru crima de activitate intensă contra clasei muncitoare

p. p. de art. 193/1 al. 3 C.P.

Asemenea cu unanimitate de voturi declară că nu sunt circumstanțe atenuante în favoarea sa.

Făcând aplicațiunea art. 193/1 al. 3 C.P., 25 pct. 6 C.P. art. 463 C.P. și 304 C.F.M.

cu unanimitate de voturi îl condamnă pe COPOBU CORNELIU la 15 (cinsprezece) ani detențiune grea și confiscarea totală a averii.

Compută prevenția de la 10 iulie 1947, bilgă la 200 (două sute) lei chelt. de judecată.

Cu decizia No. 2185/55, resping recureul cu loc lei chelt. judec. Sentința definitivă).

Data și citită în ședință publică, astăzi anul 1955 luna iulie ziua 16

Președinte, (ss)

Gr. Grefler
Gr. Grefler, (ss)

Asesori populari (ss)
H. Caraciu Gref
H. Roșu Fănică
Grefler, (ss) Mesea J.

Starea civilă a numitului este: poreclă și pseudonim: COPOBU CORNELIU

Baion Stalau anul, luna și ziua nașterii 11 sept. 1911 locul nașterii
Don, Bobota-Grodena Hiel lui Valentin și al Aurelian profesiei
ziarist naționalitatea română căsătorit de numărul copiilor 00
domiciliul în București Șos. Jilau No. 72, Baionul Stalau

Gr. Grefler
Gr. Grefler, (ss)

Gr. Grefler
Gr. Grefler
Gr. Grefler, (ss)

ISBN 973-97126-7-3

Preț 6000 lei

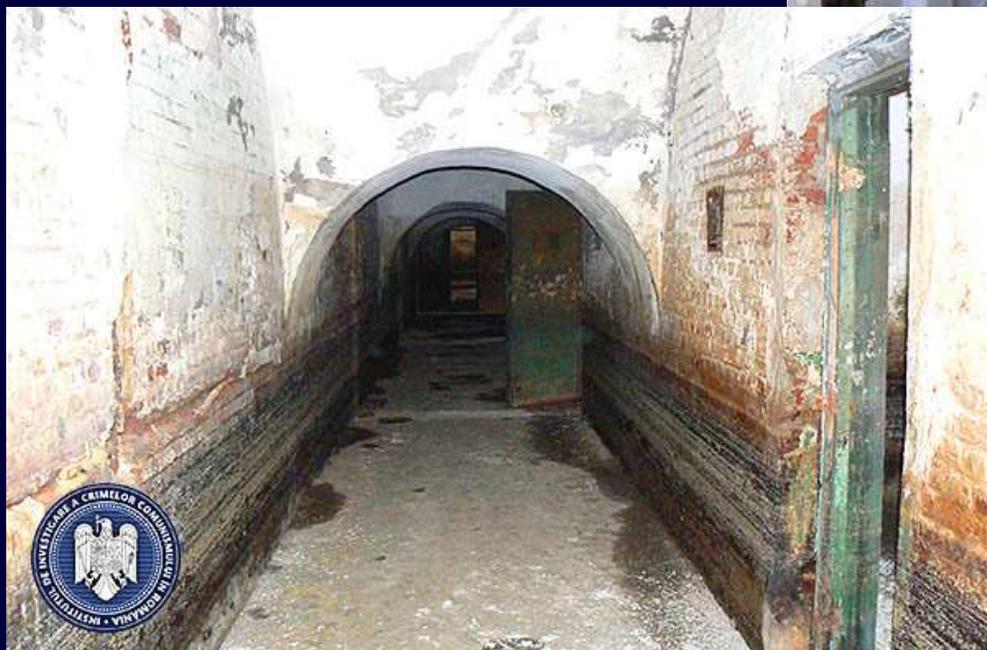

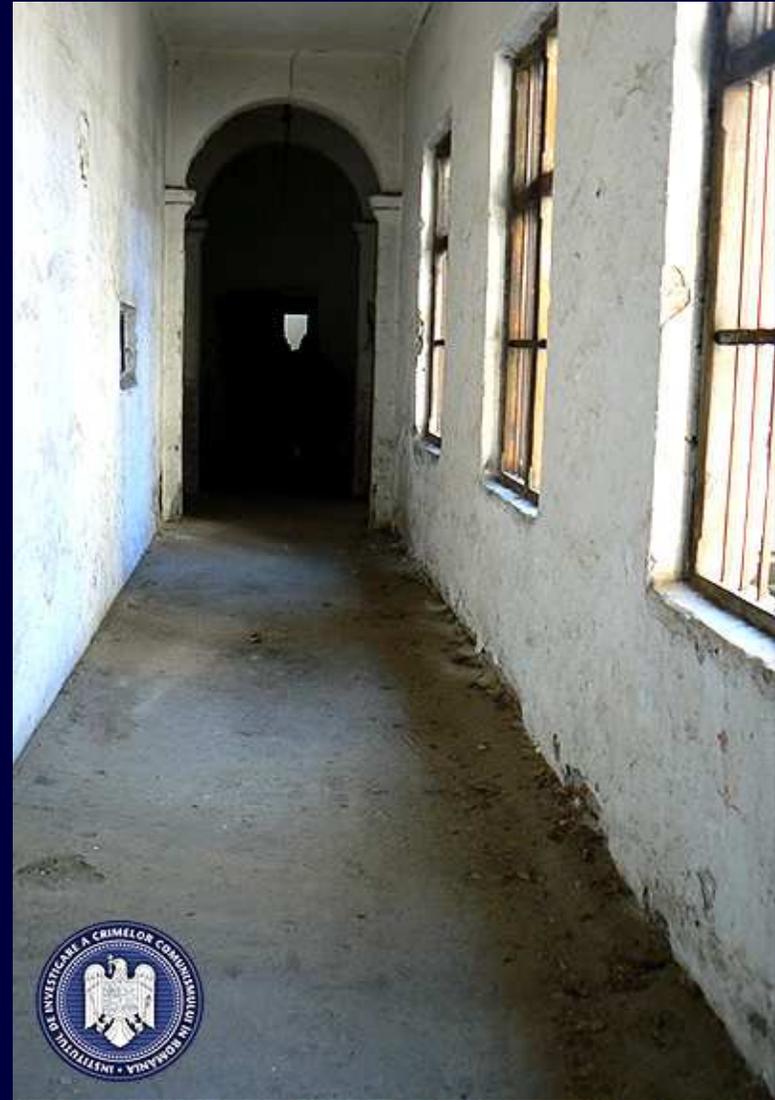
„Fiecare deținut fiind singur în celulă, nu avea deloc lumină naturală... ferăstruica celulei era în permanență oblonită pe dinafară ca să nu se poată vedea cerul. De altfel, geamul era și de neatins la înălțimea la care era situat... În afară de 8 ore destinate somnului, în timpul zilei trebuia să stai în picioare, sau pe tinetă. Nu aveai dreptul să te așezi pe pat, nu aveai cu cine să vorbești... Râmnicu Sărat era nu numai cea mai dură pușcărie, dar și un fel de închisoare experimentală, liceu de aplicație pentru viitoarele cadre... pentru menținerea ordinii aplicau ca metodă de disciplină bătaia. Intrau în celulă cinci-șase gardieni, gealați înalți cu bastoane și băteau toți deținuții pe rând, fără nici o justificare, până cădeau jos. Toți deținuții, indiferent de vârstă și starea sănătății, erau bătuți metodic.

Regimul acesta nu l-a ocolit nici pe Mihalache la 82 de ani; nu fusese scutit de bătaie nici Pogoneanu, fost director în Ministerul de Externe care, paralizat pe jumătate, nu putea sta în picioare, era bătut în pat, culcat.

Dacă închisoarea din Pitești s-a caracterizat prin violența colectivă, cea din Râmnicu Sărat a excedat prin exterminarea individuală într-o liniște de mormânt .”

SIGHET

Această “hrană” provoca inaniție, frecvente avitaminoze (în momentul arestării avea 114 kg, iar la eliberare 51 kg). Deținuții reușeau să comunice între ei prin Morse, utilizat prin bătăi în ziduri sau prin tuse. A fost izolat într-o tăcere absolută, la ieșire manifestând dificultăți de a vorbi. În general, Corneliu Coposu și-a petrecut trei sferturi din cei 15 ani de detenție singur în celulă. În lungile perioade de izolare totală, pentru a-și păstra mintea în activitate, Corneliu Coposu a „scris” mii de poezii, inventa și rezolva mental probleme de matematică, făcea traduceri literare. Când nu era singur în celulă, proceda la o adevărată acțiune de alfabetizare a deținuților de drept comun, utilizând tot felul de improvizații (scriind cu praf de DTT pe fundul unei gamele unse cu săpun).

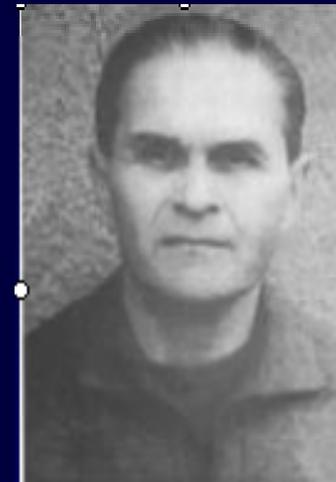
Înainte de închisoare

În închisoarea din Sighet

După închisoare

6 aprilie 1962. Și-a permis să cheme gardianul și a primit **5 zile de carceră.**

15 iunie 1962. Este prins destrămând ața din fața de pernă, care îi aduce **alte 5 zile de carceră.**

27 iunie 1962. Printr-o decizie semnată de Ministrul de Interne, Vasile Negrea, i se stabilește **domiciliul obligatoriu pentru 24 luni în comuna Rubla, raionul Brăila.**

9 iulie 1962. Este eliberat din penitenciarul Râmnicu Sărat, efectuând integral anii de condamnare.

În primele trei luni de domiciliu obligatoriu, din cauza epuizării nu a putut munci, dar, ulterior a făcut parte dintr-o grupă cu rezultate atât de bune, încât a primit aprobarea să lucreze și în afara localității, la Viziru și Însurăței (construcții).

Satul Valea Călmățui, comuna Rubla, avea case ridicate din stâlpi de lemn, între care se făcea împletituri din crăci, „consolidate” cu pământ bătătorit pe ambele părți. Acoperișurile erau din paie, gardurile – acolo unde existau – din tulpini de floarea-soarelui, iar ușile – cadre de lemn plus două rânduri de carton asfaltat.

Cei aflați în domiciliu obligatoriu nu aveau buletin de identitate, singurul lor act fiind foaia de eliberare și nu aveau voie să plece din sat decât cu aprobări speciale, care se dădeau rar. Supravegherea lor era asigurată de milițienii locali, peste care domnea un locotenent-major de Securitate.

14 martie 1964. I s-a ridicat domiciliul obligatoriu. Va locui la București, cu familia.

URMARIT DE SECURITATE

CONDAMNAT LA URMĂRIRE PE VIAȚĂ

“Era în obiceiul **Securității** ca anumiți oameni pe care îi avea sub supraveghere să fie menținuți tot timpul sub presiune morală: în primul rând, ca ei să se simtă supravegheați în permanență și, în al doilea rând, pentru a intimida orice încercare viitoare sau posibilă de acțiune antiguvernamentală. Eu am făcut parte dintre puțini adversari ai regimului care au fost în permanență în atenția organelor de **Securitate**. Pot să afirm, fără teama de a greși, că nu au trecut **nici 10 zile fără** să fiu deranjat de **agenții Securității**.

Până în preajma revoluției; ultima arestare, care n-a durat decât 3 zile, a fost la 12 decembrie 1989. În timpul acesta, după 1965 și până la revoluție, am avut parte de **27 de percheziții la domiciliu**.

Agenții m-au ținut sub o strictă supraveghere, care de multe ori devenea ridicolă. De pildă, dacă intram într-o tutungerie să-mi cumpăr țigări, agentul intra după mine, ieșea o dată cu mine; dacă intram la frizer, intra și agentul, fără să vrea un serviciu. Mă însoțeau pas cu pas. Bineînțeles că, trecând timpul, învățasem și maniera de a mă scutura de ei și de multe ori am avut satisfacția de a-i fenta.

La un moment dat aveam chiar o evidență cu **47** de nume, cunoștințe de-ale mele, care îmi declaraseră cinstit că fuseseră terorizate de organele respective și și-au luat angajamentul să dea **relații despre mine**. În afară de aceste 47 de persoane de bună credință, care mi-au adus la cunoștință acest fapt, sunt sigur că erau zeci de persoane care **făceau acest oficiu** sunt sigur că erau zeci de persoane care **făceau acest oficiu** și care nu s-au socotit obligate să mi-l aducă la cunoștință.

Era normal, fiind socotit ca un dușman ireductibil al regimului și irecuperabil din punctul lor de vedere, să roiască în jurul meu tot soiul de informatori.”

“**COPOSU, confesiuni**” dialoguri cu Doina Alexandru

**ALBUM
FOTO**

Anii studenției

**Corneliu Coposu și viitoarea
soție, Arlette Marcovici**

1941

**Căsătoria lui Corneliu Coposu
cu Arlette Coposu**

1942

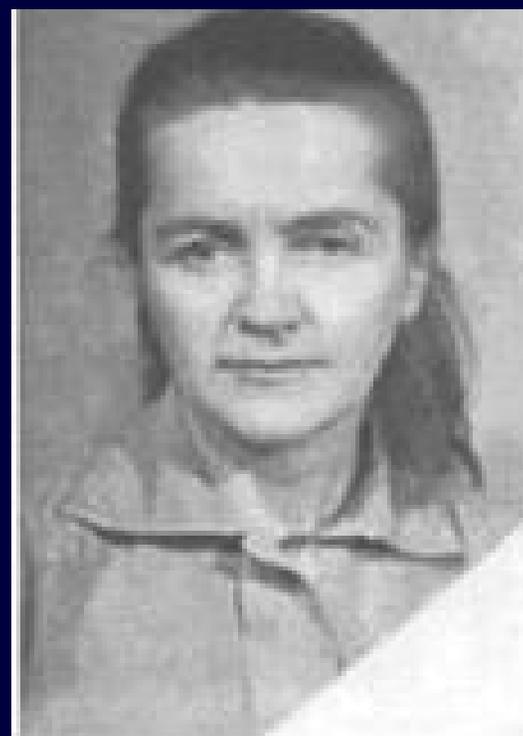
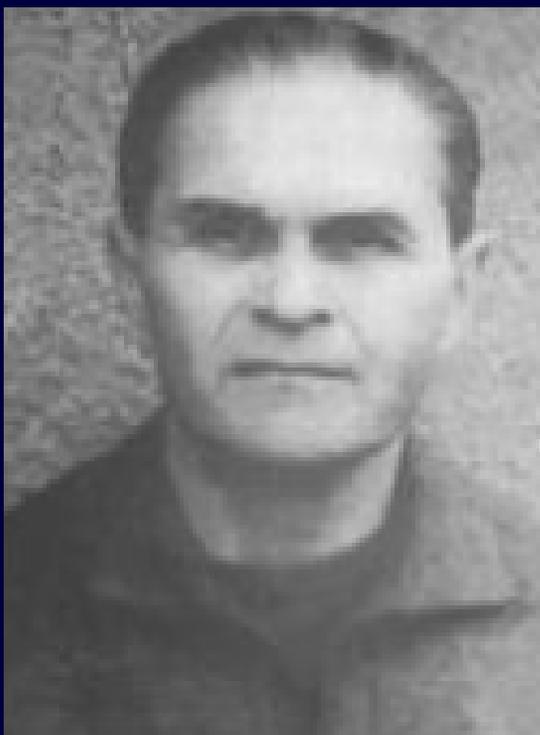

În **prim plan**, *Arlette Coposu* (**1915 -1965**)

“**Arlette Coposu** a fost **acuzată** de **înaltă trădare**. Acuza principală din rechizitoriul ei era faptul că era soția mea, însă pretextul fusese următorul: ea fusese colegă la Notre-Dame cu o turcoaică care era soția consilierului Legației Turciei din București. Soția mea fusese **acuzată de spionaj în favoarea unei puteri străine**. A fost condamnată la **25 de ani de muncă silnică**, făcând 14 ani de pușcărie la **Mislea** și la **Miercurea-Ciuc**; s-a prăpădit fiind roasă de mizeria pe care a îndurat-o în pușcărie.”

“**COPOSU, confesiuni**” dialoguri cu Doina Alexandru

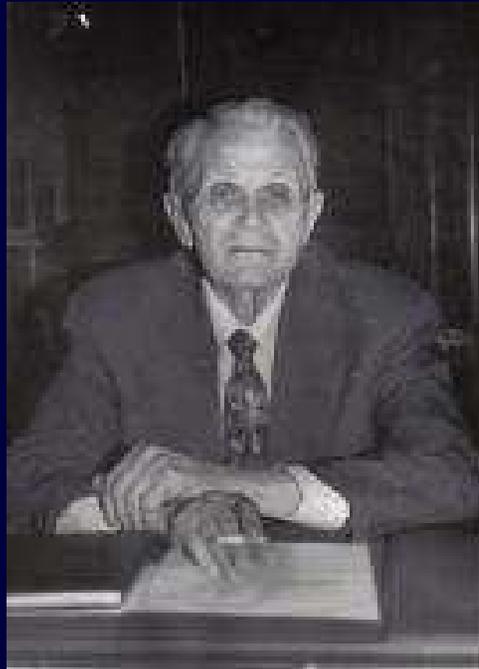
După închisoare

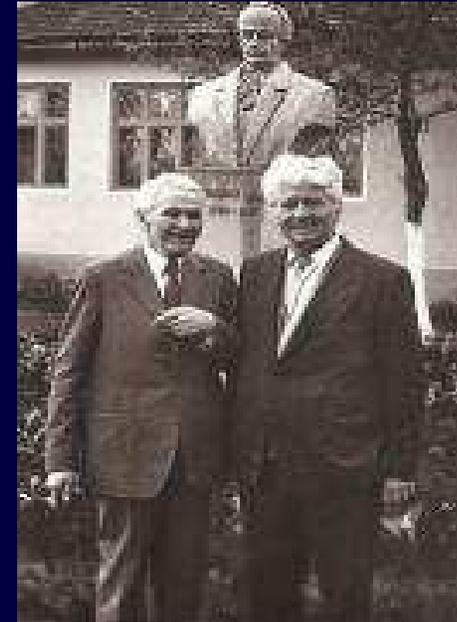

Familia Coposu
Reuniți după 17 ani de despărțire
(1964)

După revoluția din
1989...

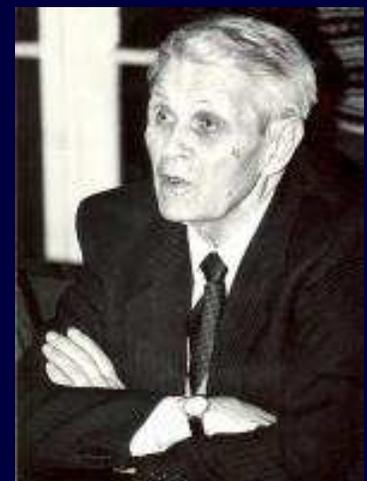
1990

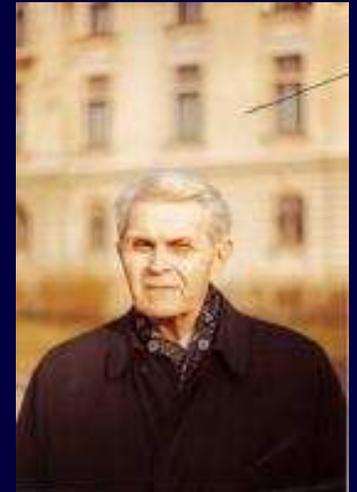
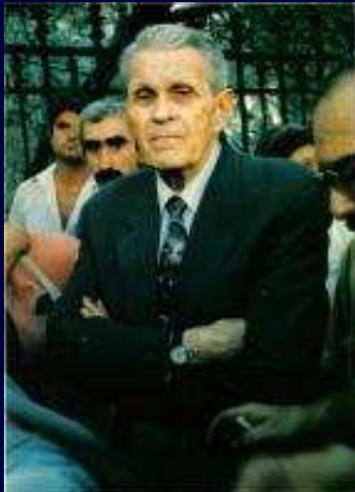
1991

1992

1993

1994

1995

Corneliu Coposu:

”În fond nu e importantă persoana mea, e importantă ideea legată de activitatea mea, dacă această idee triumfă și dacă ea este îmbrățișată de prietenii mei și de opinia publică, apariția și dispariția mea sunt secundare. Totul este să supraviețuiască o atitudine. Dacă aceasta triumfă, dispariția mea nu mai este semnificativă!”

Realizat de:

Dedu Lucelia

Prof. Coord. Elena Năstăsoiu

Colegiul Național “Bogdan Petriceicu Hasdeu”